

Живи і дай померти

Про книгу

У другому романі «Бондіани» славетний «агент 007» отримує нове завдання — вилетіти на Ямайку, щоб встановити походження золотих монет, котрі нелегально потрапляють на американський ринок. Йому протистоїть чорношкірий велет «Містер Біг», суперник розумний і талановитий. Двобій обіцяє бути запеклим... Бонда підстерігатиме безліч небезпек: акули і баракуди, скорпени та електричні скати, бомби-«ананасики» та озброєні до зубів бандити... Але в кінці небезпечного шляху на Джеймса чекатиме справжня коштовність — дівчина на ім'я Солітер...

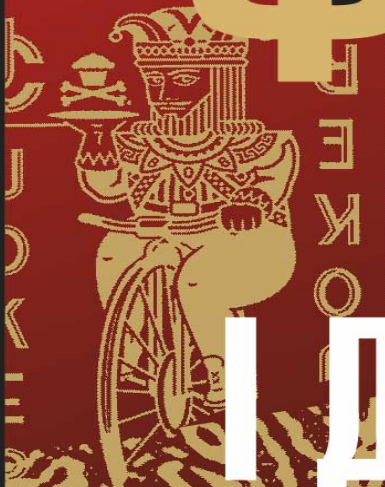
007

ІЄН ФЛЕМІНГ

ЖИВИ

І ДАЙ ПОМЕРТИ

ДЖЕЙМС БОНД

© Видавництво "НК-Богдан"

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-7771-2

007

ІЄН
ФЛЕМІНГ

ЖИВИ І ДАЙ ПОМЕРТИ

live and let die © Ian Fleming Publications Limited, 1954

The moral rights of the author have been asserted

Права автора захищені.

«JAMES BOND» і «007» є зареєстрованими торговими марками компанії «Danjaq LLC» і використовуються згідно із ліцензією від «Ian Fleming Publications Limited».

Всі права захищені.

«Ian Fleming» логотип і «Ian Fleming signature» є зареєстрованими торговими марками компанії «The Ian Fleming Estate» і використовуються згідно із ліцензією від «Ian Fleming Publications Ltd».

Переклала *Ірина Бондаренко*

Ілюстрації *Олега Кіналя*

У другому романі «Бондіани» славетний «агент 007» отримує нове завдання — вилетіти на Ямайку, щоб встановити походження золотих монет, котрі нелегально потрапляють на американський ринок. Йому протистоїть чорношкірий велет «Містер Біґ», суперник розумний і талановитий. Двобій обіцяє бути запеклим...

ЧЕРВОНА ДОРІЖКА

У житті таємного агента бувають моменти справжньої розкоші. Трапляються такі завдання, при виконанні яких від нього вимагають грати роль істинного багатія — рідкісні випадки, коли він насолоджується комфортним життям, аби стерти з пам'яті всі хвилини небезпеки та подих смерті; є й часи — як оце зараз — гостювання на території союзницької спецслужби.

Із тієї миті, як «Стратокрузер»¹ британської авіакомпанії Б.О.А.К.² приземлився в міжнародному аеропорту Айдлвайльд, до Джеймса Бонда ставилися, наче до принца з королівської родини.

Полишивши судно разом з іншими пасажирами, він невідворотно потрапив у руки добре відомого чистилища, котре йменується імміграційною, митною та санітарною службами Сполучених Штатів.

І подумав, що на нього чекає, принаймні, година перебування у задушливій брудно-зеленій кімнаті, в якій смердить спертим повітрям, застарілим потом та де ширяє почуття провини. Страх тут завис усюди: перед усіма зачиненими дверима з написами «Вхід заборонено», за якими причаїлися дуже уважні люди; перед папками та стрекотливими телетайпами з терміновими повідомленнями у Вашингтон, Бюро боротьби з наркотиками, в контррозвідку, Держскарбницю і ФБР.

Ідучи бетонним майданчиком та зіщулившись від холодного січневого вітру, побачив власне ім'я, що висвітлилося на табло: «Бонд Джеймс. Британський дипломатичний паспорт № 00944567» — коротка затримка — й відповіді, що надійшли від різних апаратів: «не значиться». І висновок ФБР: значиться — перевіряємо — зачекайте. Далі відбудуться поквапні консультації ФБР із ЦРУ й спалахне відповідь: «ФБР — Айдлвайльду»: «Бонд: О'кей. О'кей» — і ввічливий чиновник на виході поверне йому паспорт зі словами: «Бажаю вам приємного перебування в нашій країні, містере Бонд!»

Бонд здвигнув плечима і через турнікет попрямував услід за іншими пасажирами до дверей із табличкою «Санітарна служба США».

Для нього це лише звична втомлива процедура, але неприємно було знати, що його досьє — в руках іноземної держави. Анонімність — головний принцип такої діяльності. Кожна ниточка його справжнього «я», що потрапляла в будь-яке досьє, неминуче зменшувала цінність агента і в кінцевому підсумку загрожувала життю виконавця. Тут, в Америці, вони знали про нього все: тож почувався негром, в якого лікар-шаман відібрав власну тінь. Він цілковито був у руках інших. У цьому випадку то друзі, однак....

— Містере Бонд?

Приємного вигляду невиразний чоловік у простому одязі вийшов із тіні будівлі Санітарної служби.

— Мене звати Геллоран. Приємно з вами познайомитися!

Вони потиснули один одному руки.

— Сподіваюся, добре долетіли? Чи не пройдете за мною?

І повернувся до чергового офіцера поліцейської охорони аеропорту, який стовбичив біля дверей.

— Все о'кей, сержанте.

— Добре, містере Геллоран. До зустрічі!

Пасажири проходили всередину, а Геллоран завернув наліво. Інший полісмен відімкнув для них хвіртку у високій огорожі.

— До побачення, містере Геллоран!

— Бувайте, офіцере. Дякую!

Одразу ж за ворітьми на них чекав чорний «Бьюік», двигун якого ледь чутно пихкав. Вони усілися в авто. Дві легкі валізи Бонда вже були спереду, поруч із водієм. Для Бонда залишилося загадкою, як так швидко зуміли віднайти його валізи у купі речей інших пасажирів — за кілька хвилин після того, як багаж підвезли до митниці.

— О'кей, Грейді. Рушаймо.

Бонд із насолодою розвалився на задньому сидінні великого лімузина, і той рвонув уперед, набираючи швидкість. Бонд повернувся до Геллорана.

— Це, безумовно, найлюб'язніший прийом, який мені будь-коли виказували. Я очікував іще добру годину протовктися тут, проходячи митний контроль. Хто віддав такі розпорядження? Я не дуже звик, щоб мене приймали як ВІП-персону. Так чи інакше — дякую вам за зустріч!

— Ласкаво просимо, містере Бонд!

Посміхнувшись, Геллоран запропонував йому сигарету із щойно розпечатаної пачки «Лакі страйк».

— Ми зробимо все, щоби ваше перебування у нас було якомога приємнішим. Лише скажіть, що вам потрібно, і це буде негайно виконане. Тут, у Вашингтоні, у вас хороші друзі. Достеменно не знаю, чому ви тут, але мені здається, що нашій владі дуже важливо, аби ви почувались у нас почесним гостем. Мені доручено якнайшвидше доправити вас до готелю, а тоді вами займеться хтось інший. Дайте-но мені на хвилю ваш паспорт!

Бонд передав йому документ. Геллоран відкрив портфель, що лежав поруч із ним, і витягнув звідти важку металеву печатку. Перегорнув сторінки, дійшов до візи США, проштемпелював цю сторінку, підписав на темно-синьому кружечку з вензелем департаменту юстиції і повернув паспорт. Потім дістав свій гаманець, а звідтіля — пухкий конверт, який і передав Бондові.

— Тут тисяча доларів, містере Бонд.

І заперечно підняв руку ще до того, як Бонд спромігся щось сказати.

— Це гроші комуністів: трофей у справі Шмідта-Кінаскі. Ми їх використаємо проти них же; тож вас просять сприяти нам у цьому і витратити гроші на свій розсуд — так, як вам буде потрібно у вашій нинішній справі. Мені сказали: якщо ви відмовитеся, це буде розцінено як вельми недружній акт. Не говорімо більше про це, — додав він, оскільки Бонд продовжував нерішуче тримати конверт. — Я також уповноважений повідомити, що передаю ці гроші з відома і схвалення вашого шефа.

Пильно глянувши на нього, Бонд посміхнувся. Сховав конверт у гаманець.

— Гаразд, — озвався він. — І дякую. Спробую витратити їх якомога ефективніше. Радий, що маю якийсь робочий капітал. Приємно знати, що тебе фінансує опозиція.

— Чудово, — зауважив Геллоран. — А тепер, з вашого дозволу, я черкну кілька слів рапорту, котрий повинен вручити шефові. Маю ще написати листи подяки Імміграційній та Митній службам за їхнє співробітництво: такий порядок.

— Прошу дуже, — охоче погодився Бонд. Він радий був трохи помовчати і вперше після війни поглянути на Америку. Аж ніяк не зайвим вважав знову засвоїти кілька американських реалій: їхні оголошення, нові марки машин та ціни на старі; їдкі кольори дорожніх знаків: ГРУНТОВЕ УЗБІЧЧЯ. КРУТИЙ ПОВОРОТ. УВАГА — ПОПЕРЕДУ СЛИЗЬКА ДІЛЯНКА ДОРОГИ; нові правила водіння; багато автівок із жінками за кермом, а їхні чоловіки покірно сидять поруч; одяг людей; те, як жінки вкладають своє волосся; попереджувальні знаки цивільної оборони: У ВИПАДКУ ПОВІТРЯНИХ НАЛЬОТІВ НЕ ЗУПИНЯЙТЕСЬ І ЗЙДІТЬ З МОСТА; густа сітка телеантен та стрімкий розвиток телебачення; рекламні щити й вітрини крамниць; поодинокий гелікоптер; заклики до публічних пожертв для хворих на рак і поліомієліт; «Марш даймів»³ — усі ці скороминущі враження, котрі так часто ставали йому в пригоді у його професії: так само, як далекий собачий гавкіт чи пригнуте гілля дерев для мисливця, котрий примощує капкани у джунглях.

Водій обрав міст Тріборо, на карколомній швидкості вони влетіли на околиці Мангеттена — і чудовий нью-йоркський проспект поспішив їм назустріч, й опинилися нарешті у самісінькій гущі виття клаксонів і багатолюдного натовпу — в просякнутих бензиновими випарами нетрях залізобетонних джунглів.

Бонд повернувся до свого супутника.

— Мені неприємно таке казати, — зауважив, — але це — найбажаніша мішень для атомної бомби на всій земній кулі.

— Я про це вже думав, — погодився Геллоран. —

І частенько лежу вночі без сну, міркуючи, що ж тоді буде.

Вони під'їхали до «Сент-Реджісу» — найкращого готелю Нью-Йорка, розташованого на розі П'ятої авеню і П'ятдесят п'ятої вулиці.

Похмурий чоловік середнього віку в темно-синьому плащі та чорному фетровому капелюсі вийшов до них услід за швейцаром. Тут же, на тротуарі, Геллоран їх і познайомив.

— Містере Бонд, познайомтеся з капітаном Декстером, — голос його був шанобливий. — Чи можу тепер полишити його на вас, капітане?

— Звісно, звісно! Лише розпорядіться, щоб валізи віднесли нагору. Кімната номер 2100. Верхній поверх.

Я ж піду разом із містером Бондом, аби пересвідчитися, що в нього є все необхідне.

Бонд повернувся, щоб попрощатись із Геллораном та подякувати йому. На мить Геллоран став до нього спиною, віддаючи швейцарові розпорядження щодо багажу. Бонд глянув поверх його плеча на П'ятдесят п'яту вулицю. Очі його звузилися. Чорний «Шевроле»-седан різко протиснувся крізь щільний вуличний рух і вигулькнув справа, підрізавши «Чекер-таксі»⁴, водій якого різко загальмував і натиснув на клаксон, не відпускаючи руки. Седан продовжив свій рух, устиг проскочити на зелене світло і зник на П'ятій авеню, рухаючись на північ.

Це була зухвала, відчайдушна їзда, але найбільше вразило Бонда те, що за кермом сиділа симпатична негритянка в чорній форменій одязі шофера. У заднє скло він помітив єдиного пасажира — здоровила з чорним, із сірим полиском, обличчям, котрий обернувся і пильно поглянув на Бонда: той був цілковито впевнений у цьому — після чого авто рвонуло на авеню.

Бонд потиснув Геллоранові руку. Декстер нетерпляче торкнувся його плеча.

— Пройдімо просто через хол до ліфтів: направо.

І, будь ласка, не знімайте капелюха, містере Бонд!

Коли Бонд почав підніматися сходами услід за Декстером, то вирішив, що всі ці перестороги були запізнілі. Навряд чи ще десь у світі ви побачите негритянку за кермом. Негритянка-таксист — це ще незвичайніше.

Й навряд чи таке ймовірно в Гарлемі, — а, вочевидь, машина вилетіла саме звідти.

І що то за велетень був на задньому сидінні? Й те вугільно-чорне обличчя зі сіруватим полиском? Сам «Містер Біг»?

— Гм-м, — буркнув Бонд сам до себе, заходячи слідом за струнким капітаном Декстером у ліфт.

Ліфт зупинився на двадцять першому поверсі.

— У нас є для вас невеличкий сюрприз, містере Бонд, — сказав капітан Декстер, утім, без особливого ентузіазму.

Вони пройшли коридором до кутової кімнати. За вікнами зітхав вітер, і Бонд швидко поглянув на дахи сусідніх хмарочосів та голі

верхівки дерев Сентрал-парку. Відчув себе відірваним од землі, й на мить дивне почуття самотності та пустки охопило його.

Декстер відімкнув двері номера 2100 і зачинив їх за ними. Тепер вони перебували в маленькому освітленому холі. Покинули плащі та капелюхи на кріслі, й Декстер відчинив ще одні двері, пропускаючи Бонда вперед. Той пройшов у доволі милу вітальню, виконану у стилі ампір, адаптованому до Третьої авеню, — зручні крісла і широкий диван, оббитий блідо-жовтим шовком; прекрасна імітація обюссонівського килима на підлозі, світло-сіра стеля й стіни; майстерно вирізьблений французький буфет із пляшками, склянками та срібним відерцем із льодом — і широке вікно позаду, через яке з кристалево чистого, по-швейцарськи безхмарного неба щедро лилися промені зимового сонця. У кімнаті було тепло. Двері сусідньої спальні відчинилися.

— Я саме ставив квіти біля вашого ліжка — це входить до переліку знаменитих послуг ЦРУ: «Служба з усмішкою», — високий стрункий молодик вийшов звідти, посміхаючись та привітно простягаючи руку, і Бонд від здивування остовпів.

— Феліксе Лейтер! Що ви, до дідька, тут робите?

Бонд схопив тверду долоню і сердечно потис її.

— То що, в біса, ви робите у моїй спальні? Боже! Як же ж приємно бачити вас! Чому ви не в Парижі? Тільки не кажіть мені, що вам доручили цю справу!

Лейтер приязно оглянув англійця.

— Ви правильно здогадалися: саме так вони й зробили. Хоч якийсь перепочинок! Принаймні, для мене. ЦРУ вирішило, що ми непогано попрацювали над «Казино»⁵, тож вони витягли мене сюди — від наших колег у Парижі — й переманили в Нью-Йорк — і ось я тут. Я свого роду зв'язковий між ЦРУ та нашими друзями з ФБР.

І він махнув рукою капітанові Декстеру, котрий без ентузіазму спостерігав за таким бурхливим, як для професіоналів, виявом почуттів.

— Звісно, це їх сфера діяльності: принаймні, американська ниточка є їхньою, однак, як ви знаєте, ЦРУ має певні інтереси за кордоном, тому ми розв'язуємо проблеми спільно. Тепер вам належить вийти на ямайський слід для британців — і команда сформована. То як вам

таке? Сідайте й випиймо! Щойно дізнавшись, що ви вже внизу, я замовив ленч: його ось-ось принесуть.

Він підійшов до бару і почав змішувати мартіні.

— Дідько забирай! — озвався Бонд. — І той старий чорт М. ані словом не прохопився: просто виклав факти. Він ніколи не повідомляє нічого хорошого. Гадаю, вважає, що це може якось вплинути на те, чи займатимусь я цією справою, чи ні. Так чи інакше, але це чудово.

Бонд раптом помітив, що капітан Декстер мовчить.

І повернувся до нього.

— Буду дуже радий працювати тут під вашим керівництвом, капітане, — сказав тактовно. — Наскільки розумію, справа розпадається на дві частини. Перша стосується території Америки, тобто підпадає під вашу юрисдикцію. А далі, гадаю, ми повинні розплутати ниточку, що веде в Карибський басейн — на Ямаїку. Наскільки розумію, мені доведеться займатися тим, що за межами територіальних вод Сполучених Штатів. Феліксові треба буде з'єднати обидві половинки справи до купи та підтримувати зв'язок із керівництвом.

Поки я тут, то звітуватиму Лондону через ЦРУ — та безпосередньо Лондону, одночасно інформуючи й ЦРУ, коли перебуватиму на Карибських островах. Я правильно все зрозумів?

Декстер тонко посміхнувся.

— Саме так, містере Бонд. Містер Гувер⁶ уповноважив мене повідомити, що він дуже радий вашій присутності тут. Як нашого гостя, — додав з іронією. — Природно, що нас не надто цікавлять британські справи, і ми щасливі, що цим напрямком займатиметься ЦРУ — разом із Лондоном та вами. Гадаю, що все буде добре. За удачу! — і він підняв келих з коктейлем із мартіні, що подав йому Лейтер.

Вони випили, смакуючи холодний міцний напій, і на яструбиному обличчі Лейтера застиг насмішкуватий вираз.

У двері постукали. Лейтер відчинив, й увійшов хлопчик-посильний з валізами Бонда. За ним ішли два офіціанти, штовхаючи перед собою столик на коліщатках зі стравами в закритих судках, столовими наборами та білосніжними накрохмаленими серветками. Усе це вони розклали на розсувному столикові.

— Молоді краби із соусом «Гартар», гамбургери з помірно пропеченою на грилі пісною яловичиною, смажена картопля по-французьки, броколі, салат із приправою «Тисяча островів», морозиво з карамельною помадкою і найкраще «Лібфраумільх»⁷, яке тільки можна знайти в Америці. О'кей? То як вам таке?

— Звучить непогано, — зауважив Бонд, зі сумнівом подумавши про морозиво з підливкою із вершкового масла і паленого цукру. Вони всілися за столик та методично насолодилися кожною вишуканою стравою, яку їм запропонувала місцева американська кухня.

Говорили вони мало, й лише коли їм подали каву і прибрали посуд, капітан вийняв із рота п'ятдесятицентову сигару та рішуче прочистив горло.

— Містере Бонд, — мовив, — тепер, можливо, ви розкажете нам, що вам відомо про цю справу...

Нігтем великого пальця Бонд розпечатав пачку «Честерфілда» і, зручніше вмостившись у комфортабельному кріслі розкішної теплої кімнати, подумки повернувся до подій двотижневої давності — до того холодного й вологого січневого дня, коли він вийшов зі своєї квартири в Челсі у похмурий морок лондонського туману.

РОЗМОВА З М.

Сірий «Бентлі» 1933 року випуску — з відкидним верхом, об'ємом двигуна 4,5 літра та удосконаленим компресором — щойно був виведений з гаража Бонда. Машина завелася відразу ж після натискання на автоматичний стартер. Бонд увімкнув подвійні протитуманні фари й обережно виїхав на Кінгз-роуд, а далі по Слоун-стріт вирушив у напрямку Гайд-парку.

Начальник канцелярії містера М., зателефонувавши опівночі, повідомив, що М. хоче бачити Бонда наступного ранку о дев'ятій.

— Трохи зарано, — вибачливо сказав, — але шеф прагне діяти. Він розмірковував над цим кілька тижнів. І, гадаю, нарешті надумав.

— Чи не можете ви повідомити мені телефоном, якого сектору це стосується?

— А — як «Анна» та К — як «Карл», — сказав начальник секретаріату та повісив слухавку.

Це означало, що справа стосувалася секторів А та К — тобто тих підрозділів таємних служб, котрі займалися відповідно Сполученими Штатами Америки і країнами Карибського басейну. В період війни Бонд певний час працював у секторі А, але про сектор К знав мало що.

Поки ж він повз Гайд-парком під тихе пихкання дводюймової вихлопної труби свого авта, відчував збудження від майбутньої зустрічі з М. — дивовижним чоловіком, який на той момент був (та й зараз є) головною людиною в англійській секретній службі. Бонд не бачив з кінця літа його холодних, проникливих очей. Тоді М. був ним задоволений.

— Візьміть відпустку, — порадив йому. — Відпочиньте як слід. І наростіть собі нову шкіру ось тут, на кисті. «Q» порекомендує вам найкращого лікаря і домовиться про прийом. Не можу дозволити, щоб ви ходили з цією бісовою міткою росіян на руці. Одужуйте — а я поки що підшукаю для вас нову справу. Нехай щастить!

Руку йому таки відновили, вона заживала — безболісно, але повільно. Ледь помітні шрами, що залишилися на місці російської літери «Ш» (початкова буква в слові «ШПИОН» — «шпигун»),

поступово зарубцювалися, але коли Бонд згадав про чоловіка зі стилетом, котрий зробив йому це, руки його на кермі мимоволі стиснулися в кулаки.

Цікаво, що сталося з тією блискучою організацією, агентом котрої був той, із стилетом — із тим радянським органом помсти — СМЕРШем, скорочено від російського «Смерть шпIONам», тобто «смерть шпигунам»? Чи вона й далі така ж впливова, така ж ефективна? І хто керує нею тепер, коли Берії більше нема? Після тієї знаменитої операції в казино Руаяль-лез-О Бонд поклявся їм помститися. Він так і сказав про це М. під час їхньої останньої розмови. Чи не викликана ця нова зустріч бажанням дати Бондові змогу стати на стежку війни? Очі його звузилися, коли він вдивлявся у сутінки Ріджентс-парку. Обличчя Бонда у присмерку видавалося холодним та жорстоким. Він заїхав у внутрішній двір високого похмурого будинку, передав машину одному з механіків і пішов до центрального входу. Ліфт підняв його на верхній поверх і — так добре знайомим йому коридором, застеленим ворсистим килимом, — він дійшов до дверей поруч із кабінетом М. Начальник секретаріату вже чекав на нього й відразу ж зв'язався із М., скориставшись внутрішнім зв'язком.

— 007 прибув, сер!

— Нехай заходить.

Спокуслива міс Маніпенні⁸, всемогутня особиста секретарка М., підбадьорливо посміхнулася Бонду, і він увійшов у кабінет. Одразу ж у кімнаті, яку Бонд щойно полишив, загорілося зелене світло: це означало, що шефа не можна турбувати.

Настільна лампа із зеленим скляним абажуром відкидала острівець світла на широкий стіл, обтягнутий червоною шкірою. Туман за вікном не давав змоги розгледіти кімнату.

— Доброго ранку, 007! Покажіть-но мені свою руку. Непогано! Звідкіля вони взяли шкіру для пересадки?

— Із передпліччя, сер.

— Г-м-м... Волосинки трохи загрубі. І трохи нерівно. Ну що ж — нічого не вдієш. Зійде поки що. Присядьте.

Бонд підійшов до єдиного стільця, котрий стояв навпроти стола М.

— Добре відпочили?

— Так, дякую, сер!

— Чи бачили ви коли-небудь таке?

І М. рвучко витягнув щось із нагрудної кишені та кинув на стіл. З легким стукотом на червону шкіру впала, висвічуючи багатим блиском, золота карбована монета розміром із дюйм.

Бонд узяв її, покрутив і зважив у руці.

— Ніколи, сер! Коштує, певно, фунтів п'ять, не менше.

— П'ятнадцять у колекціонерів. Це — розенобль⁹ Едуарда IV.

М. знову поліз у внутрішню кишеню і виклав перед Бондом на стіл пригорщу не менш чудових старовинних монет. Уважно розглядав кожну і називав її.

— Подвійний екселлант Фердинанда та Ізабелли, Іспанія, 1510 рік; екю о'солей Чарльза IX, Франція, 1574 рік; подвійне золоте екю Генріха IV, Франція, 1600 рік; подвійний дукат Філіппа II, Іспанія, 1560 рік; рейдер¹⁰ Чарльза Д'Егмонта, Голландія, 1538 рік; золотий четвертний, Генуя, 1617 рік; подвійний луїдор а la meche courte з коротким завитком Луї IV, Франція, 1644 рік... Усе це варте купи грошей, навіть якщо його переплавити. Але воно має ще більшу цінність для нумізматів, бо за кожну з цих монет колекціонери дають від десяти до двадцяти фунтів. Чи бачите ви у них щось спільне?

Бонд замислився.

— Ні, сер.

— Усі вони викарбувані до 1650 року. «Кривавий Морган»¹¹ був губернатором та командувачем Ямайки від 1674 до 1683 року. Англійська монета тут — справжній джокер. Можливо, такими розраховувалися з англійськими солдатами в гарнізоні Ямайки. Якби не цей факт і дати, то цілком можна було б припустити будь-яке інше походження дорогоцінного скарбу — монети могли здобути інші великі пірати: д'Оллоне, Пьер ле Гран¹², Шарп, Сокінс, Блекбіерд. Так чи інакше, але й «Спінкси»¹³, і Британський музей сходяться на тому, що це, без сумніву, частина скарбу Моргана.

На мить М. зупинився, щоб розкурити люльку. Він не запросив Бонда запалити, а той не наслідився зробити це без дозволу.

— І до біса багатий це був скарб. Приблизно тисячу таких монет хтось поширює у Сполучених Штатах лише за останні кілька місяців.

Спецвідділ Казначейства та ФБР відстежили рух тільки цих монет; а скільки ж їх було переплавлено або осіло в приватних колекціях?

І вони увесь час виринають у банках, у торговців золотими злитками, в антикварних крамницях, але найбільше, звісно ж, у лихварів. Фебеерівці опинилося в скрутному становищі. Вони знають, що варто їм лише повідомити про це в поліцію, як джерело надходжень негайно висохне. Усе буде переплавлене в золоті злитки й відразу ж перекочує на чорний ринок. Навіть якщо не брати до уваги раритет монет, то й переплавлене золото неминуче піде в підпілля. Скидається на те, що хтось використовує чорношкірих — швейцарів, провідників поїздів, шоферів вантажівок — тобто цілком безневинних людей, для розповсюдження монет у Сполучених Штатах.

Ось вам типовий приклад.

Після цих слів М. розкрив коричневу папку з червоною зіркою на обкладинці — знак того, що тут зберігаються цілком таємні документи, — і витягнув звідти якийсь аркушик. У перекинутому вигляді Бонд зміг розібрати лише заголовок «Департамент юстиції. Федеральне Бюро Розслідувань».

Далі М. прочитав:

«Захарі Сміт, вік: 35 років, член Спілки залізничних службовців; адреса: 90-Б Вест, 126 стрит, Нью-Йорк».

І, звівши очі на Бонда, додав:

— Це в Гарлемі. Об'єкта упізнав Артур Фейн із «Фейн джуелз інкорпорейтед», 870 Ленокс авеню, як особу, котра 21 листопада принесла для продажу чотири золоті монети шістнадцятого та сімнадцятого століть (опис монет додано). Фейн запропонував за них сто доларів, на що клієнт одразу ж погодився. Під час наступного допиту Сміт заявив, що їх — по двадцять доларів за кожну монету — продав йому в барі «Сьоме небо», а це добре відомий у Гарлемі бар, негр, якого він ніколи не бачив ані раніше, ні опісля. Продавець сказав, що у «Тіффані», знаній ювелірній компанії, за кожну монету дадуть п'ятдесят доларів, однак йому гроші потрібні негайно, а «Тіффані» надто далеко звідси. Сміт придбав одну монету за двадцять доларів, але дізнавшись, що лихвар поруч пропонує за неї двадцять п'ять, повернувся в бар і купив решту три монети за шістдесят доларів.

Наступного ранку відніс їх до Фейна. У поліцейській картотеці Сміт не значиться.

Проказавши це, М. поклав папірець назад у папку.

— То — характерний приклад, — наголосив. — Кілька разів вони виходили на посередника, котрий купував монети трохи дешевше, і потім з'ясовувалося, що придбав він їх повну пригорщу — а в одному випадку навіть сотню! — у когось, хто купив їх іще дешевше. Усі ці трансакції відбулися на Флориді чи в Гарлемі. А початковою ланкою завжди був якийсь невідомий негр; у всіх випадках — службовець, успішна та освічена людина, котрий стверджував, що гроші, ймовірно, піратський скарб Блекбіерда¹⁴.

— І ці оповідки про Блекбіерда вельми ймовірні, — провадив далі М. — бо є всі підстави вважати, що частина цього скарбу була віднайдена у переддень Різдва 1928 року, в містечку під назвою Плам Пойнт. Це перешийок у Бофорт Каунті, Північна Кароліна, де потічок під назвою Бат-Крік впадає в річку Памліко. Але не думайте, що я експерт у цьому, — посміхнувся М. — ви можете прочитати усе це в досьє. Тож теоретично дуже логічно було би для всіх цих шукачів скарбів тримати усе це добро, поки історія не забудеться, а тоді швидко викинути монети на ринок. Також вони могли вже тоді — або трохи згодом — продати його гуртом, і вже продавець сам би вирішив його трохи притримати. Загалом, це цілком вірогідна версія, якби не два моменти, — М. зупинився і знову набив люльку. — По-перше, Блекбіерд промишляв піратством у 1690–1710 роках, тож мало ймовірно, що в його колекції не було монет, викарбуваних після 1650 року (а ці монети карбували не пізніше 1650-го). Крім того, як я вже казав, дуже сумнівно, щоб до нього в руки потрапив розенобль Едуарда IV, оскільки нема жодних свідчень того, що будь-яке англійське судно, котре везло гроші на Ямайку, захоплювалося піратами. Берегова братія¹⁵ за таке б не взялася — надто потужним був супровід такого судна. В ті часи були набагато легші «шляхи збагачення», як це колись називалося.

— По-друге, — М. зиркнув на стелю, а потім знову на Бонда, — я знаю, де цей скарб. Принаймні майже впевнений у цьому. Він — не американського походження. Нині перебуває на Ямайці й насправді належав «Кривавому Моргану», і це — найцінніший скарб в історії.

— Боже праведний! — вигукнув Бонд. — Як же нам до нього добратися?

Сказавши це, М. застерезливо підняв руку.

— Усі подробиці ви знайдете тут, — і він поклав правицю на коричневу папку. — Коротко кажучи, сектор С цікавить дизельна яхта «Секатур», яка курсує з острівця на північному узбережжі Ямайки через Флорида-Кіс та Мексиканську затоку до містечка Сент-Пітерсберг. Це — курорт на західному побережжі Флориди поблизу Тампи. За допомогою ФБР ми встановили власника цього судна й самого острова. Це такий собі «Містер Біг», негр-гангстер. Мешкає в Гарлемі. Чули колись про такого?

— Ні, ніколи, — озвався Бонд.

— І що цікаво, — голос М. злагіднів і зазвучав тихіше, — двадцятидоларова банкнота, якою один із випадкових покупців-негрів розплатився за золоту монету і номер якої записав для підпільної лотереї «Піка Поу», була виплачена одному з охоронців містера Біга. Нею розплатилися, — М. махнув люлькою у бік Бонда, — за інформацію, отриману від подвійного агента ФБР, який водночас є членом компартії США.

Бонд злегка присвиснув.

— Словом, — продовжив М, — ми підозрюємо, що цей ямайський скарб використовують для фінансування радянської шпигунської мережі — принаймні, в Америці. І наші підозри ще більше зміцняться, коли я скажу вам, хто цей «Містер Біг».

Бонд чекав, не зводячи з М. очей.

— «Містер Біг», — провадив далі М., зважуючи кожне слово, — ймовірно, найвпливовіший черношкірий гангстер у світі. Він, — М. почав ретельно перелічувати всі регалії, — голова секти вуду «Чорна вдова», і сповідники вуду вважають його самим Бароном Самеді¹⁶. Ви знайдете все тут, у цій папці, — додав М, поплескавши рукою по файлу, — це дещо вам прояснить або, може, нажахас так, що ви не зможете заснути. «Біг» також радянський агент, і нарешті — а це має особливо зацікавити вас, Бонде, — він агент добре відомого вам «СМЕРШу».

— Так, — повільно мовив Бонд, — тепер мені все зрозуміло.

— Неабияка справа, — підсумував М., пильно вдивляючись у Бонда, — і «Містер Біг» неабихто.

— Не думаю, що мені доводилося чути коли-небудь про великого негра-злочинця... — зронив Бонд. — Китайці — ті, звісно ж, стоять за торгівлею опіумом. Мені випадало також чути про солідних японців, які торгують перлами і наркотиками. Чимало негрів займаються збутом діамантів та золота в Африці, але ті не грають по-крупному. До серйозного бізнесу вони не дотягують. Сумирні, законслухняні громадяни, сказав би я — якби не їхня пристрасть до спиртного.

— Наш об'єкт — виняток, — зауважив М. — він не є чистим негром, бо має домішку французької крові. Народився на Гаїті. Навчався у Москві, про що ви детальніше дізнаєтесь із папки. А ця раса лише починає народжувати геніїв у всіх професіях — учених, лікарів, письменників. Тож настав час і для видатного злочинця. Врешті-решт, негрів у світі 250 мільйонів — майже третина від усього білого населення. У них достатньо мізків, здібностей і характеру. А тепер ще й Москва технічно підкувала одного з них.

— Хотів би я з ним зустрітися, — сказав Бонд. І додав, уже спокійніше: — Хотів би зустрітись із будь-ким зі «СМЕРШу».

— Тоді гаразд, Бонде. Візьміть це, — і М. вручив йому товсту коричневу папку. — І опрацюйте разом із Плендером та Деймоном. Будьте готові вирушити за тиждень. Це — спільна операція ФБР та ЦРУ. І, заради Бога, не наступайте ФБР на п'яти! Неприємності нам ні до чого. Удачі!

Бонд пішов прямо до командувача Деймона, начальника сектору А, тямущого канадця, котрий відповідав за зв'язок із ЦРУ — американською спецслужбою.

Деймон відірвав очі від паперів.

— Бачу, що ви погодилися, — сказав, дивлячись на папку. — Я так і думав. Присядьте, — і він махнув рукою на стілець поруч з електрокаміном. — Коли ви усе це переварите, я додам решту.

ВІЗИТКА

Минуло вже десять днів після зустрічі з М. і розмови з Декстером та Лейтером, а я дізнався не надто багато нового, подумав Бонд, повільно прокидаючись у теплій розкішній спальні готелю «Сент-Реджіс» наступного дня після прильоту в Нью-Йорк.

Декстер повідомив йому безліч подробиць про «Містера Біга», але це мало що прояснило. «Містер Біг» мав сорок п'ять років, народився на Гаїті й був наполовину негром, наполовину французом. Завдяки початковим літерам вигадливого імені — Буонапарте Ігнацій Галлія — і могутній будові та чималенькій вазі його завжди, навіть у молодості, називали «Біг Боем» — «Великим Хлопчиною» чи просто «Бігом». Опісля він став «Великим Чоловіком», або «Містером Бігом», а справжнє ім'я його так і залишилося тільки в парафіяльній метричній книзі на острові Гаїті й у досьє ФБР. Єдиною його слабкістю були жінки, і їх він мав у необмеженій кількості. Не пив та не палив, і його ахіллесовою п'ятою була хронічна вада серця, яка останнім часом надавала сіруватого відтінку його шкірі.

«Біг Бой» був ознайомлений з релігією вуду ще з дитинства; працював водієм вантажівки в Порт-о-Пренсі; потім емігрував до Штатів і успішно промишляв викраденням автомобілів у банді «Легз даймонд». Після відміни у США «Сухого закону»¹⁷ переїхав у Гарлем і придбав половину акцій маленького нічного клубу та групу дівчат-мулаток, які працювали за викликом.

У 1938 році його партнера по бізнесу знайшли мертвим у бочці з цементом в річці Гарлем, і містер Біг автоматично став одноосібним власником клубу. 1943 року його призвали до армії, і саме завдяки своїй чудовій французькій мові він потрапив у поле зору Управління стратегічних служб — американську розвідслужбу часів війни, яка готувала його з особливою ретельністю і врешті закинула агентом у Марсель — для боротьби з колабораціоністами Петена¹⁸. Він легко зійшовся з чорношкірими докерами, вихідцями з Африки, і працював чітко, надсилаючи точні та вивірені військово-морські розвіддані. Тісно співпрацював з радянським шпигуном, який збирав подібні

відомості для росіян. У кінці війни його мобілізували до Франції (причому він отримав як французькі, так і американські відзнаки), а потім зник аж на п'ять років — імовірно, в Москві. 1950 року повернувся в Гарлем і потрапив у поле зору ФБР як, можливо, радянський агент. Утім, він жодного разу нічим себе не видав і успішно уникав пасток ФБР. Купив три нічні клуби та низку борделів. Здається, в нього невичерпні кошти, і він платив усім своїм охоронцям по двадцять тисяч доларів на рік. Не гребував убивством, тож йому служили сумлінно та вірно. Відомо було, що він заснував підпільну секту вуду в Гарлемі й налагодив зв'язок із головним храмом цієї ж секти на Гаїті. Подейкували навіть, що він — і є сам Зомбі або ходяча тінь барона Самеді — жахливий Князь п'їтьми. «Біг» усіляко заохочував подібні чутки, і в них свято вірили неосвічені верстви негритянського населення. Так велетень вселяв справжній жах, часто підкріплений швидкою й нерідко загадковою смертю тих, хто переходив йому дорогу або насмілювався не підкоритися його наказам.

Бонд детально випитав у Декстера і Лейтера про зв'язки велетня-негра зі «СМЕРШем». Факти, що вони навели, видавалися переконливими.

У 1951 році, пообіцявши мільйон доларів золотом та політичний притулок, ФБР нарешті вдалося завербувати відомого радянського агента МДБ — з умовою піврічної роботи на них. Упродовж місяця все йшло добре, і результати перевершили найсміливіші сподівання. Радянського шпигуна призначили на посаду економічного радника у радянську делегацію в ООН. Одного суботнього ранку він спустився в метро на станції Пенсильванія, щоби дістатися в літню резиденцію радянської місії у Глен-Коув — колишній маєток Морґана на Лонґ-Айленді.

Позаду нього на платформі стояв «Біг Мен», якого опісля упізнали зі світлини. Поїзд прибув, і негр-велетень пішов собі геть до виходу із станції ще до того, як перший вагон зупинився перед кривавими рештками тіла росіянина. Ніхто не бачив, щоби «Біг» штовхнув чоловіка, але у натовпі зробити це було зовсім нескладно. Свідки стверджували, що це не могло бути самогубство. Падаючи, чоловік пронизливо скрикнув, а на плечі у нього (яка іронія долі!) був мішок із ключками для гри в гольф. Звісно ж, «Біг Мен» мав залізне алібі —

непохитне, як Форт-Нокс¹⁹. «Біґа» затримали і допитали, але його швидко витягнув найкращий адвокат Гарлема.

Таких доказів було достатньо для Бонда. Це була людина справді «СМЕРШу» — з відповідною підготовкою та безжальною і вельми дійовою зброєю страху й смерті.

І яка чудова знахідка — тримати всю дрібноту злочинного світу Гарлему в покорі й налагодити ефективно діючу мережу чорношкірих інформаторів лише через боязнь перед вуду та усім надприродним, так глибоко й споконвіку вкорінену в свідомість негрів! І яким насправді генієм треба бути, щоб для початку підпорядкувати собі усю транспортну систему Америки: усі поїзди, їх провідників, водіїв вантажівок, портових докерів! Мати в своєму розпорядженні безліч інформаторів, які й не здогадувалися, що всі поставлені їм запитання формують у Москві! Професіонали середньої руки думатимуть, — якщо таке взагалі спаде їм на гадку, — що всю цю інформацію про вантажі й графіки перевезення продають конкурентним транспортним концернам.

Уже не вперше Бонд відчув, як у нього по спині повзуть мурашки, коли він думає про те, як чітко і злагоджено працює радянська машина, базована на страхові смерті й тортур, головним двигуном якої був «СМЕРШ». «СМЕРШ»... Саме слово — наче легкий подих смерті.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ